

DAGSINS MEINING

Ein søgulig hending

So eydnaðist tað ES londunum at semjast um eina grundlóg fyri alt ES samveldið. Uttan mun til um okkum líkar hetta, so er grundlógin ein søgulig hending, tað skerst ikki burtur. Hóast allir statsleiðarar nokta fyri tí, so er semjan um ES grundlógina tað higartil størsta stigið fram móti Sameindu Statum Europas. ES grundlógin, sum skal verða komin endaliga í gildi í 2014, flytir myndugleikan á avgerandi økjum frá teimum einstøku tjóðunum og til samveldið við ráðharraráði, nevnd og tingi.

Tey mest týðandi myndugleikaøkini, ið verða flutt frá limalondunum til samveldismyndugleikarnar, eru uttanríkismál, verjumál og rættar- og løgreglumál. Her er sostatt talan um ómetaliga stórar broytingar, ið flyta stór og týðandi myndugleikaøki frá limalondum til samveldið. Her er sostatt talan um eina sera víttfevnandi miðsavnan av politiskum valdi. Tað er í hesum høpi áhugavert at minna á, at alt hetta, sum nú er hent, eru broytingar, sum eitt nú danskir og bretskir politikkarar søgdu ongantið fór at henda. Danski forsætisráðharrin Schlüter gjørdist kendur fyri orðini: Unionen er død! Her skuldi bert vera talan um búskaparligt samstarv og als einki polititisk samstarv. Samveldið er sostatt ikki deytt men sprellivandi.

Tað er ein góður spurningur, hví øll gongdin hevur verið tann ovugeta av tí sum sagt og lovað varð í 1972, tá Danmark og Bretland fóru upp í tað tá-verandi EF nú ES. Hetta hevur nakað at gera við, at alt Europa og øll verðin eru broytt á ein hátt, sum eingin tá dugdi at hugsa sær. Múrin fall, politisku og samfelagsligu broytingarnar í Eyst-ureuropa, internationaliseringin og yvirgangurin eru nokur av lykalorðunum, tá vit skulu finna svarið til hendan spurning. Tað er eisini ein sera áhugaverdur spurningur, hvat, ið tey lond, sum enn eru uttanfyri ES nú far at gera. Mestan áhuganangi er spurningurin, hvat Noreg og Ísland nú fara at gera. Tað er eingin, sum í ramasta álvara longur trýr, at hesi bæði lond kunnu halda seg uttanfyri í tað óendaliga. Til tess er teirra búskapur alt ov samantvinnaður við ES. Hartil kemur, at tann tíð nærkast, tá tað fer at gerast ein politiskur trupulleiki hjá báðum hesum londum at standa uttanfyri ES. Tá hetta hendir, so fer aftur tað óhugsandi at henda, at bæði Noreg og Ísland fara at søkja um limaskap í ES. Hvussu fer hetta at ávirka okkum og hvat gera Føroyar tá? Tað er ein spurningur, sum øll eiga at seta sær longu nú.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaðúr: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Fíggarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Durita Simonsen durita@sosialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Finnbjørg Nættestad
finnbjorg@sosialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholmsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Solby Eliassen solby@sosialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Páll Holm Johannesen pall@sosialurin.fo
Heini í Skórini heini@sosialurin.fo
Rúna Sivertsen runa@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Eydna Skaale eydna@sosialurin.fo
Hans Kárasen Mikkelsen hans@sosialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postsмога 231
Nólsøyar Pálsgota 1, 700
Klaksvík tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Sosialurin í Suðuroy:
tel. 735364 fax 375464 tel. 220727
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo
Sosialurin í Eysturoy:
Postsмога 143, Saltangará tel. 447820 fax 449520 tel. 228909
e-post: vilmund@sosialurin.fo
Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@sosialurin.fo
e-post: vagur@sosialurin.fo

Uppseting/Prent:

Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstöðin
Útgevari: Sp/Í Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 341800, Fax 341801

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað

mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰

VIÐMERKINGAR

Er Norðuratlantsbólkurin ein pengamaskina?

Kaj Leo Johannesen

Sambandsflokkurin

Kaj Leo Johannesen

Hóast tað er hægsti móti í føroyskum politikki at tosa um stuðulsfria vinnu og sjálvberandi búskap, so hendir tað seg meira enn so, at tey, sum vilja gera seg til talsmann fyri hesi sjónarmið, sjálvi standa í fremstu røð, tá talan er um at móttaka almennan stuðul. Eitt dømi um hetta er Norðuratlantsbólkurin á Fólkingingi.

Eftir fólkatingsvalið í november 2001, skipaði fólkatingsumboðið hjá Tjóðveldisflokkinum, saman við grønlandsku fólkatingsmonnum ein tingból, sum verður kallaður Norðuratlantsbólkurin. Hesin bólkur hevur sambært skipanini fyri tingbólkar á fólkingingi rætt til at fáa eina grundupphædd á kr. 59.502 um mánaðin fyri hvønn tinglim, umframt eina so-

kallaða »mandatupphædd« sum er kr. 37.263 um mánaðin pr. tinglim. Hesar inn-tøkur koma afturat sjálvari lonini hjá fólkatingsmonnum.

Alt í alt merkir hetta, at Norðuratlantsbólkurin fær góðar 290.000 krónur um mánaðin ella slakar 3,5 mió. krónur um árið frá Fólkinginum til at gjalda lonir til skrivstovufólk, halda ráðstevnur fyri o.s.fr., umframt sjálva lønina hjá tingmonnum. Hevði tað eydnast Norðuratlantsból-

inum at fingið fólkatingslimin hjá Sambandsflokkinum uppi bólkín (sum teir royndu døgliga eftir valið), so hevði Norðuratlantsbólkurin fingið eina samlaða upphædd á kr. 387.060 um mánaðan, ella 4,64 mió. krónur um árið umframt lønina hjá tinglimunum.

Hin 21. januar 2002 skrivaði Dimmalætting, at limirnir í Norðuratlantsbólkinum vóru farnir at ótolnast, tí hóast tveir mánaðir vóru gingnir síðani fólkatingsvalið, so vóru skrivstovuviðurskiftini framvegis ikki komin uppá pláss, og tí var tolið farið í ganga undan. Formansskapurin í Fólkinginum hevði í hesum sambandi fingið eitt bræv frá Norðuratlantsbólkinum, har biðið varð um, at hølistrupulleikin varð loystur sum skjótast, tí, sum blaðið skrivar:

»Norðuratlantsbólkurin hevur í fyrsta umfari fingið bjóðaðar fimm skrivstovur,

ið liggja saman á Christi-ansborg, men hetta er ov lítið til tey sjeý-átta fólkiní, ið eftir ætlan skulu arbeiða hjá bólkinum. Vit hava í tveir mánaðir vist eskimo-ískt tolsemi, men nú er nóg mikið. Fyribils skrivstovurnar eru ov fáar og smáar,« segði Norðuratlantsbólkurin.

Norðuratlantsbólkurin, sum arbeiðir fyri føroyskum og grønlandskum fullveldi, vil sostatt ikki ganga á odda, tá talan er um at frásiga sær stuðul og rættindini, sum teir eiga í ríkisfelagsskapinum, og einki er sum bendir á, at bólkurin í hesum førinum hugsar so nógv um tær 40 vaskikonurnar á Vesterbø, hvørs skattakrónur, allar sum ein, fara til at fígga skrivaralønir og ráðstevnur hjá Norðuratlantsbólkinum á Christiansborg.

fast knýtt at kvotuskipanini, sigur Jón, at órogv hevði komið í íslenska virðisbrævamarknaðin. Petur Steingrund sigur í orðaskiftinum, at Jón Kristjánsson er skaðiligur. Jón svarar aftur og sigur, at ICES er at líkna við eina mafiu. Orðaskiftið millum Petur Steingrund og Jón Kristjánsson kemur í Útvarp Føroya í dag klokkan 17.05.

Orðaskiftið millum Petur Steingrund og Jón Kristjánsson kemur í Útvarp Føroya í dag klokkan 17.05.

Orðaskiftið millum Petur Steingrund og Jón Kristjánsson kemur í Útvarp Føroya í dag klokkan 17.05.

Vertur er Helgi Jacobsen.

VIÐMERKINGAR

Stjórnarrít 4:

Hugsjónin um beinleiðis fólkaræði

Formansskapurin í grundlógarnevndini

Formansskapurin í grundlógarnevndini

At stýra landinum ræður um virði. Vit velja alt eftir virðum okkara at stýra hesa ella hasa leið. Grundarlagið undir fólkaræðinum er tí, at ongin kann vita betur, um mál og virði eru góð ella ring. Ongin er serfrøðingur í virðum. Serfrøðin kann einans siga frá hættum ella miðlum at rækka longu sett-um málum.

Tá ræður um at stýra landinum, er tað tí fólkið, sum óskert eigur at velja millum mál og virði. Einans tá tað ikki ber til hjá fólkinum at savnast og taka støðu til mál, og so tá ræður um at fremja samtyktir í verki, eiga umboð fólksins og onnur embæti at taka støðu.

Umboðsstýri eigur einans at verða tikið fram um beinleiðis fólkastýri av praktiskum og ikki hugsjónarligum orsökum.

Vit mugu ásanna, at hóast føroyska samfelagið er lítið, so er tað á mangan hátt eins fjøltáttað sum onnur nógv stórri samfeløg

við mongum ymiskum áhugamálum í kapping. Hetta hevur við sær, at hóast tinglimir liggja um teir triati í tali, so avmyndar tingið ikki altíð øll virðini og áhugamálini hjá veljarskarðanum. Tingfólk skulu umboða so nógv ymisk virði: vinstra-høgra, ríkis-felag-fullveldi, bygd-bý, yngri-eldri, sjóvinnu-land-vinnu, norðanfjórðs-sunn-anfjórðs, siðbundi-nýmót-ans og so frameftir. Tí er trupult hjá teimum altíð at vera líka umboðandi; tey kunnu hava boðað frá støðu síni til sumt av hesum, men neyvan alt. Á sama hátt hevur veljarin tikið støðu út frá summum, men ikki øllum av hesum virðistvistøð-um.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Ónnur áseting, sum eisini staðfestir hugsjónina um beinleiðis fólkaræði, er grein 18 (3), ið ljóðar so: »Eru tingmenn ónøgdir við samtykta tinglóg, kann trið-ingur av tingmonnum krevja lógina lagda fyri fólkið í síðsta lagi viku eftir, at hon er samtykt.« Henda áseting gevur sostatt triðingi av tingmonnum rætt til at krevja samtykta tinglóg lagda til fólkaat-

fyrra flaggdagsálití.

Fyrri liður í grein 18 (2) í uppskotinum ljóðar soleið-is: »Íbúgvar landsins eiga rætt at taka støðu til lógir og viðtøkur við fólkaat-kvøðu.«

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Ónnur áseting, sum eisini staðfestir hugsjónina um beinleiðis fólkaræði, er grein 18 (3), ið ljóðar so: »Eru tingmenn ónøgdir við samtykta tinglóg, kann trið-ingur av tingmonnum krevja lógina lagda fyri fólkið í síðsta lagi viku eftir, at hon er samtykt.« Henda áseting gevur sostatt triðingi av tingmonnum rætt til at krevja samtykta tinglóg lagda til fólkaat-

fyrri flaggdagsálití.

Fyrri liður í grein 18 (2) í uppskotinum ljóðar soleið-is: »Íbúgvar landsins eiga rætt at taka støðu til lógir og viðtøkur við fólkaat-kvøðu.«

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Ónnur áseting, sum eisini staðfestir hugsjónina um beinleiðis fólkaræði, er grein 18 (3), ið ljóðar so: »Eru tingmenn ónøgdir við samtykta tinglóg, kann trið-ingur av tingmonnum krevja lógina lagda fyri fólkið í síðsta lagi viku eftir, at hon er samtykt.« Henda áseting gevur sostatt triðingi av tingmonnum rætt til at krevja samtykta tinglóg lagda til fólkaat-

fyrri flaggdagsálití.

Fyrri liður í grein 18 (2) í uppskotinum ljóðar soleið-is: »Íbúgvar landsins eiga rætt at taka støðu til lógir og viðtøkur við fólkaat-kvøðu.«

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Ónnur áseting, sum eisini staðfestir hugsjónina um beinleiðis fólkaræði, er grein 18 (3), ið ljóðar so: »Eru tingmenn ónøgdir við samtykta tinglóg, kann trið-ingur av tingmonnum krevja lógina lagda fyri fólkið í síðsta lagi viku eftir, at hon er samtykt.« Henda áseting gevur sostatt triðingi av tingmonnum rætt til at krevja samtykta tinglóg lagda til fólkaat-

fyrri flaggdagsálití.

VIÐMERKINGAR

Stjórnarrít 4:

Fyrri liður í grein 18 (2) í uppskotinum ljóðar soleið-is: »Íbúgvar landsins eiga rætt at taka støðu til lógir og viðtøkur við fólkaat-kvøðu.«

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Henda áseting staðfestur rættin hjá borgarunum til við fólkaatkvøðu at taka støðu til samtyktir og lógir. Ásetingin fer valeyst at merkja, at tingið fer at kenna skyldu til at leggja mál til fólkaatkvøðu. Hetta kann vera, tá fólkið hevur serligan áhuga fyri mál-inum, ella tá tingfólk kenna seg lítið umboðandi, sum í málum har ósamsvar kann vera millum veljara og tingumboð.

Eimskip økir tænastuna innan fiskivinnuøki

Eimskip hevur stovnað nýtt felag innan altjóða fram-flutning av farmi

FARMAFLUTNINGUR
Tiðindaskriv

Í hesum døgum stovnar Eimskipafelag Íslands ehf. fyrítøkuna Eimskip Reefer Logistics BV. Felagið er stovnað við tí fyri eyga at økja tænastuna í framflutningi av frystum og koldum fiskavörur kring allan heimin. Málið við nýggju fyrítøkuni er at styrkja heildartænastu Eimskips innan fiski-vinnuøki.

Nýggja felagið fer at samskipa tænasturnar frá ymsu Eimskip skrivstov-num, bæði í Føroyum, Íslandi og uttanlands. Hetta ger, at tað ber til hjá Eimskipum at bjóða samskipaðar og enn meira víttfevnandi tænastur innan sjóflutning og goymslu av fiskavörum runt um í heiminum.

Nýggja felagið fer eisini at virka sum bindilið millum verandi tænastur hjá Eimskipum og tænastunum hjánorska felag-num CTG, sum Eimskip keypti meirilutan av fyri tíð síðan. Eisini verður onnur skipafelag og tænastuveitarar. Dentur verður ur lagdur á at bjóða heildarloysnir, har platta- og bingjuflutningar verður samansjóðaður eftir tørv.

Høvudsskrivstovan hjá Eimskip Reefer Logistics BV verður í Hollandi; bæði í Rotterdam og í Schiphol Airport, har partur av flogfraktartænastu Eimskips er. Har er eisini ein onnur fyrítøka hjá Eimskipum, nevniliga fyrítøkan Freshport, sum hevur at gera við handling og tænastu av feskvörum loftvegis. Stjórin í nýggja felag-

hava tvær so kontroversiellar kaskettir, nevniliga bæði stjórarstarv fyri hagmonn-um og formansstarv í bú-skaparráðnum.

Eg nevndi tað fyri einum donskum økonomi, at leið-arin fyri okkara pendant til Statistisk departement og Det økonomiske råd var ein og sami maður – hann rysti við høvðinum og vildi illa trúgva tí. Einasta viðmerk-ing hansara var, at ein slik-ur maður hevði sett seg á ein ræðuligan uriaspost og mátti gerast heilt schizo-frenur í høvðinum!

Var Oskarssonurin nakar maður, erkendi hann sjálv-ur hetta og segði annað starvið frá sær! Men so frægt av finfólisi skulu vit ikki rokna við frá hesum maktsjúka manni, einum embættsmanni, sum ætlaði at stilla upp á tjóðveldislist-anum til seinasta løgtings-val. Innháilitetur hevur í Føroyum leingi verið dyrk-aður sum eitt principp, og tað tykist at versna!

Hvalvíksprestur

Tað verður Mogens Tilsted Christensen, sóknarprest-ur í Norðurstreymoyar prestagjaldi, sum prædikar á ólavskú í ár.

Tað er altíð tann seinast setti presturin, sum ikki hevur hildið ólavskuprædikuna áður, ið heldur ólav-skuprædikuna.